

anna ja tasuta õhtusööke ei paku

rektor Hendrik Agur ja Narva riigigümnaasiumi direktor Irene Käosaar on sellised majakad. Kui koolijuht on särav ja tugev isiksus ning tuntud inimene, siis nende juurde tullakse mujalt Eestist palju parema meelega kui nende direktorite juurde, kelle nimed Eestis laiemalt eriti palju midagi ei ütle.

Õpetajatele on vaja muidugi ehitada ka nüüdisaegseid kortereid.

Kas Narva õpilased ja lastevanemad on valmis üleminekuks eestikeelsele õppele?

Nad tegelikult tahavad seda. Ma mäletan, et kui tulin 1999. aastal Narva, siis võeti mul kohe nõobist kinni, et väga hea, et eestlane tuli, nüüd hakkame eesti keelt õppima. Aga töö juures on seda väga raske teha. Eestlasi on Narvas nii vähe. Keeleõpe vajab lisaks koolile ka keskkonda.

Keskkoolis sain tugeva inglise keele tänu heale õpetajale ja arvasin, et oskan seda väga hästi. Aga vahepeal ma seda ei kasutanud. Kui tulin Kreenholmi tööle, kus paljud koosolekud toimusid inglise keeles, siis võttis tükk aega, et sellega harjuda. Aga keskkond aitas kaasa. Sama oli vene keelega, mida ma enda teada oskasin vabalt, kuid Narvas oli alguses ka sellega tegu.

Narvas on ikkagi seis selline, et kui võtta juhuvaliku

ga ühte tuppä kümme sealset elanikku, siis nende hulka ei satu ühtegi eestlast. Kui tuua kokku 30 inimest, alles siis satub nende hulka üks eestlane. Kuidas panna need 29 omavahel eesti keeles suhtlema? See on üsna võimatu missioon, kui Narvas laiemat eestikeelset keskkonda ei teki.

Hariduse arendamine on küll väga vajalik, aga see toob tuntavaid tulemusi kaugemas tulevikus. Mida tuleks teha, et Ida-Virumaa areng saaks lähiaastatel hoo üles võtta?

Kiiremaid tulemusi saame, kui hakkame siinseid ressursse – põlevkivi ja metsa – rohkem väärindama.

Ida-Virumaa jaoks on muidugi väga halb, et Venemaa tungis Ukrainale kallale ja seetõttu katkesid ka majandussuhted idanaabriga. Siin piirkonnas on majandus ikkagi sajandeid olnud seotud Venemaaga. Näiteks 19. sajandil rajatud Kreenholm. Sillamäe sadamgi ehitati ju eelkõige Vene turu pärast. Narva-Jõesuu spaad ja Narva kaubanduskeskused suuresti samuti. Ka Kreenholmi kvartali arendusplaanid tehti Venemaa kliente silmas pidades.

Reaalsus on see, et Venemaaga ei saa majandussuhteid arendada ilmselt palju aastaid. Milliseid lahendusi

poliitikut pakuvad olukorras, kus Ida-Virumaa on jäänud Euroopa Liidu tupikjaamaks kurja naabri kõrval? Millega riik peaks mõjutama ettevõtjaid siia investeerima, kas näiteks maksusoodustustega?

Jah, ma olen Parempoolse kontoris pakkunud välja, et võiks kaaluda siin madalamate maksudega vabamajandustsoonide loomist. Ida-Virumaal on tugev traditsioonidega tööstuspärand, selle arengut tuleks toetada.

Ida-Virumaa jaoks on hädavajalik suurtööstuse toetamine. Väikeettevõtlus siin lähiaegadel väga palju ei arene, sest inimestel ei ole selleks piisavalt teadmisi.

Te ise olete samuti väikeettevõtja ja teie logistikaettevõte on muu hulgas tegutsenud Venemaa suunal. Kuidas te praegusel ajal toime tulete?

Väikeettevõtja võlu ja valu on selles, et sa pead tööl olema 24/7. Minu ettevõtte kuldaastad olid tõesti enne 2014. aastat, kui Venemaaga olid suhted normaalsemad. Jõudsin oma viie töötajaga ettevõttega isegi Äripäeva gasellide ehk kiire kasvuga ettevõtete edetabelisse. Aga juba järgmisel aastal olime pankroti äärel. See pidu lõppes.

Väga palju sõltub väikeettevõtte leidlikkusest ja võimest kiiresti ümber orientee-

ruda. Kuidas ta suudab endale igapäevast leiba lauale saada. See ei ole ühelegi väikeettevõtjale kerge.

Milliseid samme te ootate riigivõimult, et siinne väikeettevõtlus tõuseks kindlalt jalule, ka need ettevõtted, kes suudavad avalike andmete põhjal maksta töötajatele vaid alampalka?

Olen mõelnud, et väikeettevõtjatele võiks olla mingid soodustused. Need ei pea olema väga suured, aga näiteks kiire internet võiks olla tasuta. Mingid asjad võiks olla nullmääraga, mis parandaks siinsete ettevõtete konkurentsivõimet. Sel oleks märgiline kaal, see on tunde küsimus, et riik aitab kaasa.

Riik on võtnud suuna põlevkivienergeetika kokkutõmbamisele ja selle tõttu tuletatakse pidevalt meelde, et kompensatsiooniks on õiglase ülemineku kava, kus on 354 miljoni jagu toetust. Mida peaks teie arvates kujutama Ida-Virumaa jaoks tõeliselt õiglase üleminek?

Minul on küsimus, kuidas üldse just selline summa on võetud. Ma kipun arvama, et selle raha võtavad lõviosas ära vähesed suured, kes on võimekamad selliseid projekte kirjutama.

Kas kogu raha läheb just õigesse kohta ja toob parima

tulemuse ning kui palju siinne ettevõtlus sellest tervikuna kasu saab, on keeruline hinnata. Ma ei mõtle, et seda raha peaks kõigile ettevõtetele võrdsest jagama. Ei ole midagi hullu sellest, kui osa firmasid lõpetabki tegevuse.

Aga nagu ütlesin, põlevkiviuuringutesse tuleks rohkem panustada ja kui see tööstus areneb ning muutub tugevamaks, saavad selle tuules teenindajatena tööd ka väikesemad ettevõtted.

Parempoolne maailmavaade toetab üldjoontes seda, et inimesed tuleksid ise paremini oma eluga toime ja riik sekkuks võimalikult vähe. Mida see tähendab piirkonnas, kus tööpuudus on olnud palju aastaid riigi suurim ja ulatub praegu 13 protsendini? Kuidas te aitate neil endaga toime tulla?

Väga lihtne: tuleb minna õppima ja tööle. Töökohti on Ida-Virumaal küll ja küll, aga inimesed ei taha tööle minna. Ma ei tea, kas see on laiskus. Mul on endal ka tuttavate seas inimesi, kes eri põhjustel ei ole pikka aega töötanud. Aga kui elu neid sunnib valu piirini, siis minnakse töötukassakaudu kursustele ja leitakse ka tööd.

Võib-olla tuleks üle vaadata toetuste süsteem. See suur toetuste jagamine hoiabki inimesi laiskuse piiril. Toetused

peaksid olema täpsemalt sihitud tõelistele abivajajatele, kel pole tõesti võimalik tööd teha, aga mitte külvata kõigile, kes tahavad olla töötud.

Kuidas seda vajadust täpselt kindlaks teha? Kas töotukassa peaks tööle võtma sadu ametnikke, kes hakkaks töötuid põhjalikumalt inspekteerima ja jälgima?

Ei, seda ei saa teha. Ametnike arv on meil niigi üle mõistuse suur.

Toetusi võiks olla vähem ja inimestele tuleks anda ikka õng, mitte kala.

Mida Ida-Virumaa inimesed võidavad, kui nad annavad oma hääle Ivo Loidale või mõnele teisele Parempoolsete kandidaadile?

Ma osalen riigikogu valimistel sellepärast, et teha lõpp eelarvamustele ja vaeinformatsiooni levitamisele Ida-Virumaa ja Narva kohta.

Kas selleks peab riigikogusse minema?

Neid hirme ja valesid ettekujutusi on just riigivõimu tasandil väga palju.

Teiseks tahaksin ma seista selle eest, et hariduse kvaliteet Ida-Virumaal muutuks paremaks, sest selle kaudu saavad inimesed targemaks ja targad inimesed on ka rikkad. Seepärast ma liitusin Parempoolsetega.

SISUTURUNDUS

Järgmise valitsuse põhiülesanne on aidata inimesi ja ettevõtteid

Meie majandus liigub kuristiku poole: inimesed jäävad vaesemaks, ettevõtteid tabab pankrotilaine, töötute arv kasvab ning pensionide ja toetuste kasv pole hinnatõusuga sammu pidanud. Seetõttu on järgmise valitsuse põhiline ülesanne aidata kiiresti inimesi ja ettevõtjaid.

Viimastel andmetel on praegu Eesti majanduslangus Euroopa suurim. Samas alles paar aastat tagasi, mil Eesti valitsust juhtis veel Keskerakond, väljus Eesti koroona viiruse levikust tekkinud kriisist võrdluses teiste Euroopa Liidu riikidega hea majanduskasvuga. Põhjus, miks nüüd on olukord vastupidine, tuleneb erinevast lähenemisest kriiside lahendamisele.

See erinevus on põhimõtteline. Keskerakond on alati öelnud, et kriisilukorras peaks riik astuma kriisile vastu aktiivsete tsüklilavastate sammudega: investeerima majandusse, aitama ettevõtteid ja inimesi, tegema investeeringuid. Reformierakond järgib vastupidist põhimõtet. Nii nagu 2008/2009. aasta majanduskriis, näeme peaaegu sama pilti: reformierakondlik valitsus tõmbub tagasi elanikkonna abistamisest ega tee selle jaoks peaaegu mitte midagi.

Reformierakond püüab tegevusetust põhjendada sellega, et turg sätib väidetavalt ise kõik paika. Tegelikult ei ole see nii. 15 aastat tagasi toimunud majanduskriisist, mil majandus langes 20 protsenti, kulus taastumiseks pikk aeg. Kui praegu riik kriisi mõjude leevendamiseks tegelema ei hakka, ootab meid järjekordne kollaps.

Kaja Kallase soovitus inimestele püksirihma pingutada ja ettevõtetele tegevus peatada annab märku praeguse valitsuse teovõimetusest. Võrdluseks, võimsa majanduse ja kõrge elatustasemega riigid, nagu näiteks Saksamaa, toetavad aktiivselt oma majandust. Saksamaa riigi panus oma majandusse on 7,4% SKTst ja Eesti oma vaid 0,5%.

Koroonakriisist väljusime väiksemate kahjudega tänu sellele, et valitsus reageeris olukorrale kiiresti ja võttis kasutusele tõhusad abinõud inimeste, ettevõtete ja omavalitsuste abistamiseks. Tuletan meelde, et erinevatele toetusmeetmetele eraldas riik üle 2 miljardi euro.

Elanikkonna ostujõud on praegu langenud üle 20%. Paljud inimesed ei tule arвете tasumisega toime ning toidupoodide hinnasiltidel on mõistusevastaselt suured numbrid. Järgmine valitsus peab kiiremas korras asuma abistama elanikke ja ettevõtteid. Eelkõige on vaja alandada toidukaupade käibemaksu 20%-lt 5%-le, sest see muudab tarbijakorvi odavamaks.

Eelmiste parlamendivalimiste eel, 2019. aastal, lubas Keskerakond, et 2023. aastaks on keskmine vanaduspension 700 eurot. See on saavutatud. Neli aastat tagasi ei osanud aga keegi arvata, et majanduskriis puhkeb ja hinnad nii palju tõusevad. Pensioni tõus 704 euroni on küll märkimisväärne, aga ei vasta siiski enam elukalliduse tõusule. Seetõttu plaanime igal aastal tõsta pensioni põhiosa nii, et aastaks 2027 oleks keskmine vanaduspension vähemalt 1000 eurot.

Samuti peab parlamendi järgmine koosseis muutma lastetoetuste maksmise süsteemi

õiglasemaks. Esimese ja teise lapse toetus peab tõusma samale tasemele, mis on kolmanda ja järgneva laste puhul, ehk 100 euroni.

Maksusüsteem peaks muutuma õiglasemaks, mistõttu teeme ettepaneku kehtestada kolmeastmeline tulumaksusüsteem. Sellise süsteemiga võidavad need, kelle sissetulekud on keskmised või alla keskmise. Aastas jääks neile kätte kuni 1740 eurot praegusest rohkem.

Kui ettevõtted saavad normaalselt tegutseda, siis säilivad ka töökohad ja inimeste sissetulekud. Seetõttu kavandame oma programmis ühe miljardi euro suurust abipaketti ettevõtlusele. Peame vajalikuks eraldada 300 miljonit eurot teede taristu rajamiseks, 300 miljonit eurot energiatoetuseks ja tõhusama energiataristu arendamiseks, 200 miljonit eurot riiklikeks ehitustellimusteks ning 200 miljonit eurot innovatsiooni ja uute tehnoloogiate juurutamiseks Ida-Virumaal.

Üks miljard polegi nii palju, kui esmapilgul võib tunduda. Kui ettevõtteid õigel ja vajalikul ajal ei toetata, läheb töötute armee ülalpidamine ja majanduse taastamine kokkuvõttes palju rohkem maksma.

Probleemid, millega tuleb kiiresti tegelda, on ka pikad ravijärjekorrad, meditsiinipersonali vähesus ja haiglale vananenud taristu. Seetõttu kavatseme suunata lisaraha tervishoiusektoris.

Head lugejad, ma arvan, et paljud teist on toimuvat jälgides pettunud ja kaotanud usalduse poliitikute vastu. Inimlikust seisukohast on see arusaadav.

Kuid tegelikkuses tähendab valimistel mitteosalemine seda, et sinu ja sinu laste eest otsustavad teised.

Seepärast palungi tulla 5. märtsil valima ja toetada Keskerakonda.

DMITRI DMITRIJEV
Keskerakond

